THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, President, Gen. Mgr. H. HIRSH, Editor
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
67 Elizabeth Street Telephone Main 4582
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd. 1913

אן איבטל וועלכער מוז בעקעמפט ווערען

דריי זענען זיי געווען, צוויי אידען און איינער א קריסט, אן איירישמאן.

זיי אלע האבען אמוזירט דעם עולם. זיי האבען לעצטע זיאך גע־שפּיעלט אין דעם חיגרן שעיס סהעאטער.

מיר האבען זיי געזעהען און געהערט און דאס הארץ האט אונז אזוי וועה געטהון, יעדער איד וועלכער איז דארטען געזעסען, איז זיכער אזוינע מיט א פערדרוס און מיט א קללה אויף זייגע ליפען.

מיר ווייסען נים אויב אין אירגענד וועלכען פלאץ האט זיך נאך אזוי בולט אריינגעצייגט די אידישע שאנדע ווי אין יענעם פלאץ אין אויב דער אודישער נאסען איז ערגען אזוי ערנידריגט געווארען ווי ביי יענער גע־לעגענהייט.

די צוויי אידען האבען זיך נים אנגעהערט מיט דעם קריסט, זיי האבען געשפּיעלט בעזונדער, איין זאך, און ער בעזונדער אן אנדער זאך. ביידע נומערען זענען געווען גאנץ אינטערעסאנט; די צוויי אידען האבען פארגעשטעלט ניגערס אין דער איירישמאן האט געזינגען פערשי־עדענע ליעדער, דער עולם האט זיך אמוזירט גאנץ פיין און סיי די ערשטע צוויי, סיי דער דריטער יענען שמארק אפלאדירטן געווארען ביז זיי זענען געווארוגגען געווען ארויסצוקומען נאך אמאל און מוסיף זיין נאך עפּעס.

און דא האט זיך געזעהען די מראגעדיע פון דעם אידען, די שענד־ליכקייט און ניהערטעכטיגקייט פון מאנכע אידישע קינדער.

די צוויי אידען זענען, ווי געזאגט, ארויסגערופען געווארען איף'ן ביהנע און דער איירישמאן איז אויך ארויסגערופען געווארען.

די אידען האבען פארגעשטעלט א מיאוסע קאריקאטור פון אידען, אבלאכבעגדיג און שמוצבעגדיג דעם אידישען נאמען אויף'ן ערגסטען אופן, ווערהרענד דער איירישמאן האט אין זיין לעצטען אויפטריט פארבעזונגען א ליעד געגען איירלאנד, וועלכע האט בעציכערט דעם גאנצען מהע־אטער־פּובליקום.

די צוויי אידען האבען דערצעהלט דעם פּובליקום, אז די אידען זענען שמוציגע נידעריגע ברואים, עקעלהאפטע מענשען, וועלכע קענען נים אין דארפען זיך נים געפינען צווישען רעכטע מענשען; זיי האבען זיך אליין געשפּיגען אין פנים, צייגענדיג זייער פאלק אין דער לעכערליכ־סטער פארם וואס קען נור געבען.

דער איירישמאן, ווייעדער, האט דערצעהלט דעם פּובליקום, אז אין אייערלאנד איז די גראז גרינער ווי אין דער גאנצער וועלט, די לופט איז געשמאקער ווי איבעראל, די בלומען זענען שעהנער און שמעקען בע־סער ווי אלע בלומען אין דער וועלט, די מענשען דארטען זענען געבענש־טע פון גאט, עס איז וואיל צו זיי און וואיל צו יענעם ווער עס וואהנט צווישען זיי.

פערגלייכט די צוויי קאנטראסטען, בעטראכט דעם גרויסען חלוק צווישען דעם לעצטען אויפטריט פון די אידען און דעם איירישמאן אין איהר דארפט איינפאך אויפציטערען; עס כאפט אן א שויידער זיין מעץ בעגרייפט וויפיעל טראגעדיע עס ליגט אין אזא פארפאל, וויפיעל הארץ־וועהטאג.

איינע זענען די אנדערע. האט זיי גאט בעשאפען, די צוויי אידען זענען קינדער פון א גלות־פאלק און דער איירישמאן איז אויך א קינד פון א פאלק וואס איז נים פריי.

די ערשטע אמוזירען די וועלט דורך צייגען איהר דעם אידען איז דער לעכערליכסטער, שמוציגסטער פארם. לייגענדיג זיי טיעף איז דער ערד, דער לעצטער אמוזירט די וועלט, לויבענדיג זיין פאלק אין הימעל אריין און אגיטירענדיג פאר איהם.

די קאריקאטור־פארשטעלונג פון דעם אידען איז נאך געווארען סוויזענד מאל שענדליכער, ווייל זי איז געקומען זיים ביים מיט דער נאכבלער האנדלונג פון דעם איירישמאן, ווערהרענד דער לויב־געזאנג פאר די איירישליכקייט איז געזונען פיעל נאכבלער און ערהאבענער, ווייל ער האט זיך אבגעשלאגען אן דער מיאוסער, עקעלהאפטער קאריקאטור־פארשטעלונג פון די צוויי שמוציגע מענשען.

עס האט אויסגעקוקט ווי א בלום ביי דער זייט פון א קופּע מיסט, ווי דאס כרזיקען פון א חזיר. וועלכע קומט נאך די זיסע טרעלען פון א נאכטיגאל.

עקעלהאפט האט אויסגעקוקט דאס אידישע פאלק און ערהאבען האט זיך געצייגט דאס איירישע. . . . .

ביידע פעלקער, סיי די אידען, סיי די איירישע זובען כריהיהיט און אנערקענונג; ביידע פעלקער נויטיגען זיך אין סימפאטיע און איז פריינד.

די איירישע אנטיסיען פאר זייער פאלק, ריהמען איהם, לויבען איהם, זינגען איהם שירה.

די אידען שמוצען אין דער פאלק, לאכען פון איהם, מאכען פון איהם הוזק, שטעמפּלען איהם אלס דעם ערגסטען.

פון דעם איירישמאן וועלען מיר מעהר נים ריידען, ער איז א שטאלצער מענש. א קינד פון א שטאלצען פאלק און ער האט געהאנדעלט ווי שטאלצער מענש דארף האנדלען.

מיר האלטען בלויז וועלען זאגען א פאאר ווערטער וועגען די צוויי אידען.

אבער וואס קען וועגען זיי געזאגט ווערען? ווי זאלען מיר איף זיי קוקען, ווי זאלען מיר זיי פערשטעהן?

וואס פיר א מענשען זענען זיי, וואס פאר א נשמה האבען זיי, וואס פאר א געפיהל בעזיצען זיי?

ווען האבען מיר עס געזעהען אדער געהערט אין די פריהערדיגע הערות, אז אידען זאלען שמוצען און שענדען דעם אידישען נאמען פאר א קריסטליכען פּובליקום, איבערהויפט אום צו טהון געשעפט דערמיט?

קיינער צווייפלט נים זיי נים דעראיף, קיינער פאדערט עס נים פון זיי, עס איז זייער איינענער משוגע'נער ווילען. עס קוקט אויס הין זיי ווילען הערה מהין דעם אידישען פאלק, ווי זיי זאלען דאס טהון אויף צו לחכעיס.

אבער ליידער קענען מיר אפילו דיעזען שטיקעל טרייסט אויך נים האבען, ווען מיר הערען עס פון משומדים, פון אויסגעשפּראכענע פער־רעטער וואלט עס אונז נים אזוי וועה געטהון, מיר זענען שוין געוואהנט געווארען צו ליידען פון איינענע און פרעמדע שונאים.

דיעזע חברה־לייט זענען אונז קיין שונאים נים. זיי זוכען נים וועה צו טהון אונז. זיי טהוען עס נים אויף צו לחכעיס נור זיי טהוען עס גלאט אזוי, צוליעב זייער גערישקייט, צוליעב זייער אונזיסענהייט, צוליעב זייערע טעמפּ־געוואהרענע געפיהלען, ריכטיגער געזאגט צוליעב זייער פאלשטענדיגער געפיהללאזיגקייט.

זיי פערשטעהען נים די בעדייטונג דאס וואָרט „שטאלץ", זיי בע־גרייפען נים וואס דאס הייסט „ועלבסט־רעספּעקט"; זיי ווייסען נים און פערשטעהען נים וואס פאר א שאדען זיי טהוען אונז וואס פאר א

די ערשטע אידישע איינוואנדערער אין קענעדע

פון רבי דר. דזשנלויס פריים.

(ארויסגענומען פון די רעני ערונגס ארכיוון אין אטאווא.)

(פארזעצונג.)

שמואל עקאנקירס הארט.

אין דער דזשואיש ענציקלאפּעדיע אין אן ארטיקעל וועגען קענעדע ווערט דערצעהלט דאס וועהרענד וואלף האט געד האלטען אין דונערען פאר די טויזערען פון קוויבעק, האט דער ענגלישער גענעראל אמהערסט געהאלטען אין אנקומען אויף מאנטרעאל מיט זיין ארמיי פון דרום זיים צווישען דעם לעצטענם סטעה האט זיך גע פונען א קאמיסיאנער, אהרן הארט, אז ענגלישער איד, געבארען אין לאנדאן אין יאהר 1724.

הארט האט געקרייצט דעם אטלאנ־טיק מיט סער פרעדעריק האלדימאנד וועלכער געגעראל איז געגאנגען נעהמען אן אנטהייל אין דער מלחמה אין וועלכער ענגלאנד האט ארויסגעריסען מענעדע פון פראנקרייך. נאך דעם וואס הארט איז גע־ווען א קורצע צייט און נים יאהר איז ער בעשטימט געווארען קאמישאנער אפיציר אין דער ארמיי פון אמהערסט און איז גע־ווען איינער פון יענע וואס זיינען געריטען מיט דעם סטעה פון דעם גענעראל ווען ער איז ארויס קיין מאנטרעאל אין 1760. נאכהער האט ער געהערט צו האליפעגדס קאמאנדא אין טהרי ריווערס.

ווען די מלחמה האט זיך געענדיגט האט ער זיך בעזוגעט דארטען וואו ער האט זיך גענומען. צו. געשעפט אויף א גרויסען מאסשטאב און אזו געווארען דער איינענטהימער פון גרויסע קענעדע זאגט ערגבענסט דאס:

איך ביז א געבוירענער אין ריעזער שטאדט, א איד, איך בין אן איינענטהי־מער פון פיעל לאנד און איינענטהום אין ריעזער פּראוויניץ.

איך בין א זוהן פון אהרן הארט, א ענגליש געבוירענער, וועלכער איז געקומען אין ענגלאנד אין דיעזער פּראוויניץ אין יאר צייט ווען ענגלאנד האט ערבערט מיט דער שווערד קעניגרד.

דאס מיין פאמיליע איז דוכאראוס מיט אן ערהענהאפטען כאראקטער און רייע אונטערטהאנען און נימצליכע און איינפלוסרייכע מיטגליעדער פון דיעזער הלה.

דאס עס איז קיין מאחל נים אויפגע־וויבען געווארען א פראגע אין דיעזער פּראוויניץ אויב אירען האבען א רעכט צו געזעטצען לאנד אין ביז אויפן האט מען אמולו נים דיסקוטירט די פראגע אויב א איד מעג זיין א בעאמטער.

ליידער איז עס געווארען מיין שטערע־יכע פפליכט צו קלאגען זיך פאר דיזן גערהטאפט נעגען דער עקזעקוטיוו פון ער רעגיערונג פון דיעזער פּראוויניץ וועל־כע האט אויסגעשלאסען מיך און אלע אירען פון וועלכען עס איז אפיציעלען אמט און נאך אויף אזא עפענטליכען נים אנגע־נעהמענעם אופן אז איך קען דאס נים אריבערטראגען און שווייגען, ווייל דאס וואלט געהייסען פערלירען זעלבסט ווער־דע און די גוטע מייטונג פון מיינע רעליג־אנס ברידער.

דעם 26־טען יולי האט מיר קארעל ארק, דער סעקרעטער פון סער דזשיימס מעטס, וועלכער איז דאמאלס געווען אר־מיניסטראטאר פון דער רעגיערונג. פון דיעזעל פּראוויניץ געשריבען א ברעף אנ־פרעגענדיג מיך אויב איך בין גענייגט אונ־טערצונעהמען צו מהאן רעגעלמעסיג דיא פליכטען פון א כאגיסטראט אין דיסט־ריקט פון טהרי ריווערס און אויב איך וועל איך פארבערייטען צו עסען אלס אזעלכער ליים די געוועטצע וואס זיינען דורך גע־נאגען אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פּראוויניציעלער לעגיסלעטיר, ער האט מיר אויך געשריבען דאס איך בין איינ־שטימיג וועל איך פערשריבען וועל־רען אין דעם נייען קאמישאן אף די פיעס.

אויף דיעזען ברעף האב איך געענט־פערט, דאס איך בין צופריעדען דאס אנ־צונעהמען.

צו מיין גרויסען ערשטוינען האב איך ערהאלטען א ברעף פון דעם זעלבען קארעגל יארק פון דעם 19־טען אקטאבער אין וועלכען ער שרייבט מיר דאס נאכ־דעם ווי דער אדמיניסטראטאר האט פאר־געלעגט פאר דעם עקזעקוטיוו קאנסול א ליסט פון פערזאנען וועלכע זאלען אריין־נעהמען אין דער קאמישאן אף די פיעס, האט א קאמיטע פון דעם נאנצען קאנסול בע־ריכטעט דאס זייער מיינונג איז דאס אזוי ווי א איר קען נים איינגעשווארען ווערען פאלגליך קען ער אויך נים אריינגעהן אין דעם קאמישאן, און פאלגליך איז מיין נאך מען נים אריינגעגאנגען און הייפטזעכליך דערפאר ווייל איך האלט זיך ביי דער רע־ליגיאן פון מיין פאטער, די רעליגיאן אין וועלכער איך בין געבוירען געווארען און וועלכע לערענט מיך די הייליגע פליכטען צו ריינען גאט און צו זיין טריי דעם קע־ניג און דאס איז א צייט פון פרייהייט און טאלעראנץ און אין א לאנד וואו א

שלעכטע רעליגיאסען זיי ברענגען אויף אונז מיט זייער סיאוסער אויס־פיהרונג.

מיר האבען נאך עטוואס צו זאגען דיעזע אידישע חברה־לייט, מיר האבען אויך א רפואה צו דיעזער מיאוסער מכה, אבער מיר לאזען עס איבער אויף מארגען.

פון איהם א קאפּיע פון דעם רעפּארט פון דעם עקזעקוטיוו קאונסיל, ווייל ער דענקט צו אונטערהאנדלען ווענען דעם מיט זיין עקסעלענץ דער ריים תאג. לארד עילמער.

אלס ענטפער אויף דעם האט קארעגל רוש. ב. גלענג געשריבען צו מר. הארט דאס א קאפּיע פון די פערהאנדלונגען פון דעם עקזעקוטיוו קאנסול מיט דעם הויפּט אפיסער פון דער רעגיערונג וועט קירצליך צו איהם צו געשיקט ווערען.

דעם 21־טען אקטאבער האט מר. הארט ערהאלטען די נויטיגע ידיעות וואס ער האט פערלאנגט פון קארעגל יארק אויך די פערהאנדלונגען פון דעם עקזעקוטיוו קאנסול. דעם 31־טען יאנואר 1831 האט מר. שמואל הארט פעטיציאנירט דעם גא־ווערנער וועלכען דאקומענט אויף תאג גע־פונען דאס ער לעזט זיך ווי פאלגט:

צו זיין עקסעלענץ דער ריזט האנא־סייבל מאכטהיג, לארד עילמער, נייט קא־מאנדיר פון דעם העכסט ערהענהאפטען מיליטער אורדער אף די באטת, פעפּטיין דזשענעראל און הויפּט גאווערנאר, וויצע אדמיראל, ליוטענאנט דזשענעראל, וויצע הויפּט קאמאנדיר פון זיין מאיעסטעסס ארמיי און אבער און אין ניערער קענעדע און זא ווייטער, און זא ווייטער.

דער שרייבער פון דיעזער ביטשריפט שמואל בעקאנסור הארט פון טהרי ריווערס פון גרעדער קענעדע זאגט ערגבענעסט דאס:

איך ביז א געבוירענער אין ריעזער שטאדט, א איד, איך בין אן איינענטהי־מער פון פיעל לאנד און איינענטהום אין ריעזער פּראוויניץ.

איך בין א זוהן פון אהרן הארט, א ענגליש געבוירענער, וועלכער איז געקומען אין ענגלאנד אין דיעזער פּראוויניץ אין יאר צייט ווען ענגלאנד האט ערבערט מיט דער שווערד קענעדע.

דאס מיין פאמיליע איז דוכאראוס מיט אן ערהענהאפטען כאראקטער און רייע אונטערטהאנען און נימצליכע און איינפלוסרייכע מיטגליעדער פון דיעזער הלה.

דאס עס איז קיין מאחל נים אויפגע־וויבען געווארען א פראגע אין דיעזער פּראוויניץ אויב אירען האבען א רעכט צו געזעטצען לאנד אין ביז אויפן האט מען אמולו נים דיסקוטירט די פראגע אויב א איד מעג זיין א בעאמטער.

ליידער איז עס געווארען מיין שטערע־יכע פפליכט צו קלאגען זיך פאר דיזן גערהטאפט נעגען דער עקזעקוטיוו פון ער רעגיערונג פון דיעזער פּראוויניץ וועל־כע האט אויסגעשלאסען מיך און אלע אירען פון וועלכען עס איז אפיציעלען אמט און נאך אויף אזא עפענטליכען נים אנגע־נעהמענעם אופן אז איך קען דאס נים אריבערטראגען און שווייגען, ווייל דאס וואלט געהייסען פערלירען זעלבסט ווער־דע און די גוטע מייטונג פון מיינע רעליג־אנס ברידער.

דעם 26־טען יולי האט מיר קארעגל ארק, דער סעקרעטער פון סער דזשיימס מעטס, וועלכער איז דאמאלס געווען אר־מיניסטראטאר פון דער רעגיערונג. פון דיעזעל פּראוויניץ געשריבען א ברעף אנ־פרעגענדיג מיך אויב איך בין גענייגט אונ־טערצונעהמען צו מהאן רעגעלמעסיג דיא פליכטען פון א כאגיסטראט אין דיסט־ריקט פון טהרי ריווערס און אויב איך וועל איך פארבערייטען צו עסען אלס אזעלכער ליים די געוועטצע וואס זיינען דורך גע־נאגען אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פּראוויניציעלער לעגיסלעטיר, ער האט מיר אויך געשריבען דאס איך בין איינ־שטימיג וועל איך פערשריבען וועל־רען אין דעם נייען קאמישאן אף די פיעס.

אויף דיעזען ברעף האב איך געענט־פערט, דאס איך בין צופריעדען דאס אנ־צונעהמען.

צו מיין גרויסען ערשטוינען האב איך ערהאלטען א ברעף פון דעם זעלבען קארעגל יארק פון דעם 19־טען אקטאבער אין וועלכען ער שרייבט מיר דאס נאכ־דעם ווי דער אדמיניסטראטאר האט פאר־געלעגט פאר דעם עקזעקוטיוו קאנסול א ליסט פון פערזאנען וועלכע זאלען אריין־נעהמען אין דער קאמישאן אף די פיעס, האט א קאמיטע פון דעם נאנצען קאנסול בע־ריכטעט דאס זייער מיינונג איז דאס אזוי ווי א איר קען נים איינגעשווארען ווערען פאלגליך קען ער אויך נים אריינגעהן אין דעם קאמישאן, און פאלגליך איז מיין נאך מען נים אריינגעגאנגען און הייפּטזעכליך דערפאר ווייל איך האלט זיך ביי דער רע־ליגיאן פון מיין פאטער, די רעליגיאן אין וועלכער איך בין געבוירען געווארען און וועלכע לערענט מיך די הייליגע פליכטען צו ריינען גאט און צו זיין טריי דעם קע־ניג און דאס איז א צייט פון פרייהייט און טאלעראנץ און אין א לאנד וואו א

(ענדע קומט)

דער ביענשטאק

עס קאכט אין ניו־יארק!

„מיר פיהלען אלע, זאגט דער „טאג" פון דאנערשטאג דעם 25־טען ד. מ. אז עט־וואס וויכטיגעס דארף איצט אונטערגעגע־בען ווערען אבער מיר האבען נאך קיין נעמאכט כאטש עטוואס צו טהון".

כדי געגוייער צו פערשקעהען אום וואס דא האנדעלט זיך, וועלען מיר ווייי־טער ציטירען.

זאגט דער „טאג" עריטאריעל דעם זעלבען דאנערשטאג:

„מיר מוזען ארגאניזירען אונזערע קרעפטען.

„איצט איז דער מאמענט צו ארגא־ניזירען אלע מאראלישע און עקאנאמישע קרעפטען, וועלכע זאלען ווירקען אויף די בחות, וואס וועלען בעשטימען דעם שיק־זאל פון לענדער און פעלקער, נאך דעם ווי די איצטיגע מלחמה וועט זיך ענדיגען. אויב די שטימע פון פאלק ישראל און פון זיינע פריינד וועט ביי דער איצטיגער גע־לעגענהייט נים אויפגעהויבען ווערען לטובה פון אונזער צוזייהטען פאלק, וועלען נאך דערויף אפילו זיך נים קאנען בעגלא־נען דערויף, וואס מיר זיינען אויסגעגלי־בען אין דריסען".

זאלען מיר נים זיין אליין די שולדי־ג. מיר מוזען ארגאניזירען אונזערע קרעפטען און דאס דארף געפטהאן ווערען אלאר אהן שום אבלעגונגען.

ווער אבער שטערט אז אלע זאלען זיך פערארייניגען? איז דער תירוץ:

„אידען און יאהודים". די אלטע צרה.

ווי בעקאנט איז די אמעריקאנ „דזשו איש קאמיטע", וועלכע באשטעהט מעהר־סטענס פון יאהודים תכיף געווען די קער־פערשאפט וועלכע די וועלט האט בע־טראכט פאר די אמת'ע אויטאריטעט פארטרעטער פון גאנצען אמעריקאנער יו־דענטהום. אין אמת'ן אבער, אויב אפילו די האט געטהון גוטע ארבייט, די פאר־טרעטערין פון גאנצען אמעריקאנער יו־דענטהים, איז זי נים געווען. די דעמאָ־קראטישע שיכטען האבען זי תמיד איגנא־רירט

איצט אלזא ווען אלע דארפען זיין פעראייניגט רעוואלטירען די נים יאהודי־שע אידען געגען די יאהודים.

די יאהודים פון זוי זייט שווייגען, ווי תמיד, אין איגנאריגען מיט שטאלץ די גאנצע איסט סייד. דענלעדיג, דאס זיי זענען דאס די אמת'ע פארטרעטער, דאס באטש נים אויסערגעזעהלט.

מאנכע דענקען, דאס איצט איז די פפליכט פון דער „אמעריקאן דזשואיש קאָ־מיטע" אז זי, אין נים מיין אנדערער, זאל פארהופען אן אלגעמיינעס קאנפערענץ. אן דערע ווייערער דענקען, אז נים נאר לאן מען, נאר מען מוז טהון אלעס אהן דער „אמעריקאן, דזשואיש קאמיטע".

דערפאר איז דאס ארטיקעל פון צביון אין „טאג", דעם זעלבען דאנערשטאג אי־בער אידען און יאהודים מעינינ דיומא.

אט וואס ער זאגט:

„מיין חויפּט־געגענערשאפט צו די יאהודים איז, וואס די מיינסטע פון זיי האָ־בען א סך געלד און אוך האב נים. איך שטעה, אלזא מיט זיי אין קלאסען־קעמפּ פערזשע בעציהונגען, ווי א פראלעטאר־ער גענען קאפּיטאליסטען.

איך מוז צוגעבען, אז די יאהודים'שע ארבייט לטובת הכלל פיהרט זיך נים איב־רינס דעמאָקראטיש, אבער קיינער וועט נים בעהויפּטען, אז די כלל־ארבייט פון אונזערע נים יאהודים'שע אידען פיהרט זיך אויף א רעמאָקראטישע אופן. אין אייב כען הערס עפּסער ריכטען, וועגען דער נים־דעמאָקראטישקייט פון די יאהודים און אזוי וועגען וועגען דער נים־דעמאָקראטיש־קייט פון די נים־יאהודים, אין דאס בלויז דערפאר וואס די יאהודים טהוען עפּעס און די נים־יאהודים טהוען נאכבייטש.

מיר דארפען זיך נים שעהמען אויס־צוזאגען, אז אונזערע נים־יאהודים'שע אי־דען, אז אונזערע נים־יאהודים פיה־רען אן דיקטאטאָרישע אופן, בין איך נים. אבער אונזערע נים־יאהודים'שע אידען סיהרען דאך נאר נים. אונזערע נים־יא־הודים'שע אידען האבען ביז היינט נים ארויסגעוויזען קיין שום ארגאניזאציאָנס־פעהיגקייט. קיין שום סיסטעם אין דער ארבייט און וועלכען עס איז אויסדויען און אויסגעהאלטענקייט אין וועלכער עס איז פחד'שער טחעטיגקייט.

אונזערע נים־יאהודים'שע אידען זענען פעהיג צו מאכען א שטורם, א לארם, א געפילדער, אז מען קען מיינען דאס זיי געהען איבערקעהרען וועלטען, אויף כאר־נען אבער, האט זיך דער שטורם איינגע־שטילט און קיינער איז מעהר אין דער היים נים.

עס וואלט זעהר געוען נים־טיג צו האר־בען א אידישע פאלקס־ארגאניזאציאָן, גע־בויט אויף דעמאָקראטישע יסודות, נעל־בע זאל זיך פערגעהמען מיט די אידישע קהל'שע אנגעלעגענהייטען. ווער קענען אבער זיין די פויער פון אזא ארגאניזאצי־אָן און וואו איז דאס מאטעריאל פאר איהר?".

אזוי זאגט צבין. נאר קיין עצה האט ער נים. פערשטעהט זיך, אז דא רעדט זין אין „טאגלעט" פון דעם זעלבען דאנערשטאג אי־בער א ענגע פעשענע נאר אין נעבען געלר דארף אנגעווענדעט ווערען דער דעמאָקרא־טישער פרינציפּ, אז אלע זיינען גלייך, אי דעם פרט איז עס פיעל ישר'דיגער, א. נעבען דאריף דער, וואס האט אין קען גע־בען.

אין וואלטען אונזערע נים־יאהודים'שע אידען געוואלט עפענען ברייטער זייערע פעשענעס, וואלטען זיי נים נעדארפט אזוי ברייט עפענען זייערע פיילער, ווען זיי וואלטען געגעבען די מוזטים וואו אין ווען עס איז נים־טיג. וואלטען זיי אין נים די יאהודים'שע אידען געווען אין בעלי־בתים אויבער די פערשיידענע אידישע אנשטאלטען, וואו די יאהודים בעליבתים'ווען, ווייל זיי זיי־נען אין אזאלד מעהר ווי די יאהודים. קיין מאנאפּאָל אויף צדקה האבען די יאהודים נים־אין קיין קאנטראָלס מיט די אידישע אריטע לייט האבען זיי אויף נים געמאכט איך בין נים־ארד, אז דאס פערלעבט אין דעם אופן, ווי אונזערע נים־יאהודים פיה־רען אן דיקטאל'שע ארבייט, בין איך נים. אבער אונזערע נים־יאהודים'שע אידען סיהרען דאך נאר נים. אונזערע נים־יא־הודים'שע אידען האבען ביז היינט נים ארויסגעוויזען קיין שום ארגאניזאציאָנס־פעהיגקייט. קיין שום סיסטעם אין דער ארבייט און וועלכען עס איז אויסדויען און אויסגעהאלטענקייט אין וועלכער עס איז פחד'שער טחעטיגקייט.

אונזערע נים־יאהודים'שע אידען זענען פעהיג צו מאכען א שטורם, א לארם, א געפילדער, אז מען קען מיינען דאס זיי געהען איבערקעהרען וועלטען, אויף כאר־נען אבער, האט זיך דער שטורם איינגע־שטילט און קיינער איז מעהר אין דער היים נים.

אונזערע נים־יאהודים'שע אידען זענען געווען אין אלע ווענען אין אלע ווענען אין אלע ווענ